

Нема стагнације у уметности

Традиционални Београдски фестивал игре, ове године четрнаести, одржан је од 24. марта до 11. априла под слоганом „Велика игра“. За више од две недеље наступило је петнаест компанија из десет земаља.

Број гледалаца из године у годину све је већи и мери се у десетинама хиљада. Према речима Аје Јунг, директорке Београдског фестивала игре, успех БФИ је феноменолошки занимљив, јер Србија није земља с дугом балетском традицијом, нити је место где је постојала жива размена и креација дела савремених форми физичког театра. Па ипак, како каже, „догодила нам се светска и велика игра, а публика увек препозна врхунске домете у култури“.

О На који начин успевате да одржите актуелност БФИ и чините га изузетно цењеним и привлачним?

– Огроман је изазов бити и остати референтан на светској сцени. Уметничка продукција је веома богата и разноврсна, али наслови које би фестивали требало да обезбеде заправо још нису ушли ни у прве припреме у тренутку када их ми наручујемо и потврђујемо. Важан је добар инстинкт селектора, баш као и контакти, односно поверење врхунских уметника и трупa.

О Председница Народне скупштине Србије Маја Гојковић рекла је да је БФИ настао уз помоћ „енџелузијазма и идеје једне жене“. Уз Вас у организацији ради још неколико храбрих жена. Како сте све ове године успевале у суочавању са многобројним изазовима и препрекама које су се пред вас појављивале?

– С осмехом, огромном уложеном енергијом и ентузијазмом. Сваки догађај који окупа неколико стотина гостију из иностранства доноси бројне изазове. Нарочито играчица. Некада једна повреда може да доведе целу представу у питање. Такође, сцена је немилосрдна. То су захтевни комади, где успех зависи од безброј невидљивих детаља и техничких предуслова. Мој посао је и да обезбедим програм који ће привући пажњу домаће и светске јавности, али и финансијска средства која могу да покрију хонораре, дневнице, превоз људи и декора, изнајмљивање позоришта, промоцију у земљи и иностранству. Аплицирање за подршку некада почиње и две године

Аја Јунг

унапред, што значи да данас морате размишљати о едицији која се реализује 2019. године.

О Више од тридесет кореографских поставки и ове године смешило је Београд у средишње светске сцене. Каква је била сарадња са осталим градовима у Србији током Фестивала?

– Извршно веће Војводине је већ девет година заредом један од покровитеља представама које се играју у позориштима у Новом Саду, Вршцу, Зрењанину, Сомбору, Панчеву. Ове године успели смо да представимо Балет Хиспанико из Њујорка и Балет Британске Колумбије из Ванкувера на сцени Српског народног позоришта у Новом Саду. Две изузетне трупе, светске репутације.

О Рекли сте да „Београдски фестивал игре гради моштове пријатељства“. Пријатеља Фестивала све је више, па иако ове године имамо и две земље чије су њихове компаније учествовале први пут – Финска и Хрватска. Колико је захтевно одржати сарадњу и градити нова „љесна“ пријатељства?

– Задатак сваког фестивала јесте да гради нова пријатељства, остварује културну дипломатију, да утиче на квалитет живота и представља дискретан приход у области креативне индустрије једне земље. Циљ нам је да свака едиција буде другачија, да осмислимо бројне активности, које доприносе популаризацији уметничке игре и да сваке године укључимо нову и младу публику. Играчи су научени да се такмиче са другима, али и са собом. Сваког дана имате задатак да укروتите своје тело и да га доведете до тачке у којој може да изведе најзахтевније елементе. А онда, већ наредног дана, то није довољно, јер је

лествица постављена више. Исто је и са фестивалом. Свако издање мора бити боље од претходног, али и боље од осталих. Нема стагнације у уметности. Понекад је паметније нешто укинути, него се препустити инерцији просека. Нажалост, код нас има много више инерције и просека, него истинских искорака у култури.

О Уз струје које смо тек упознали, бројне су већ гостовале у Србији. Компанија Акрама Кана је неколико пута наступила на БФИ, као и канадска струја Кид Пивош. Они су ове године донели комад „Бешрофенхајт“, који је, неколико дана после играња у Центру „Сава“, овечан наградом Лоренс Оливије у Лондону. Такође, друже на је прилика и онима који нису имали каршу за остварање да свечаности прате током директног преноса на Тргу републике. Да ли то значи да сте сиремили „за свакога њонешто“?

– То значи да не мирујемо током године, јер организација оваквих догађаја тражи озбиљне играче и још озбиљније припреме. Београд данас има један од најбољих фестивала уметничке игре у Европи. Међутим, ми смо нација која искључиво слави своју потоњу историју. Ниједан уметник овде није био довољно признат за живота, већ се чекало да умре како би му градски челници доделили улицу.

БЕЗ ИГРЕ ЖИВОТ БИ БИО ГРЕШКА

Амбасадор Швајцарске у Србији Филип Ге рекао је да би „без игре живот био грешка“. Фестивал је познат и препознат и по томе што пружа подршку домаћим кореографима и играчима. Уз то, 2006. године УНЕСКО је прогласио БФИ водећим културним пројектом Југоисточне Европе. Како би изгледали Београд и Србија без игре, односно без БФИ?

– Нико се не би озбиљно забринуо, осим публике. Ове године добила сам дирљиву поруку од жене из Лесковца, која целе године штеди за улазнице и годишњи одмор користи у време одржавања БФИ. Каже да је фестивал за њу „највећа животна радост“ и да „добрну енергију коју сакупи на представама, брижно чува до наредне године“. Једна бака ми је пре неколико година пришла на улици и замолила да „вратим кишу у Центар Сава“. Реч је о представи Холандског плесног театра из Хага, дирљиве музике, божанствене игре, расвете и кише која је непрестано плуштала по сцени. Каже да јој је та представа помогла да преболи нешто страшно што јој се догодило. Безброј је таквих порука људи који су заволели врхунску савремену игру.

Реч је о менталитету, јер квар је вековни. Нама се догодио фестивал игре, а ја се питам ко ће једног дана призивати у сећање све велике и планетарно важне уметнике који су протутњали Београдом и Србијом. Сада нам то и није тако важно.

Q Један од куриозијата овогодишњег Фестивала јесте свакако и наступи Михаила Баришњикова у сегменту названом „После фестивала“. Како је дошло до те сарадње?

– Баришњиков је један од најважнијих балетских играча у историји уметности. Према мишљењу многих, Нижински, Нурејев и Баришњиков су највећи и најславнији протагонисти класичне игре. Баришњиков је, такође, сниммо више од тридесет филмова, био је номинован за Оскара, играо у бродвејским мјузиклима, ТВ серијама итд. Миша је први пут дошао на мој позив у Србију 2009. године и то у

Нови Сад. Ове године у Београд је донео драмску представу, комад о нобеловцу Јосифу Бродском. Своју европску турнеју почео је у Београду, а онда путује у остале градове – Лондон, Женеву, Берлин. Лепо је имати такве пријатеље у свету.

Q Да ли припремате наредни, 15. београдски фестивал игре? И како „надмашићи претходни“?

– Припремам, али још нисам сигурна да ли ћу га извести у мом родном граду или ћу тражити неку нову дестинацију. Можда неће бити петнаеста едиција, него прва. Не знам. Знам само да је програм врхунски и да ће, где год да се деси, бити бољи од свих до сада. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ